

matisk Kunst, mener nemlig, at man der- ved drives bort fra den Vej, ad hvilken man først og fremmest og paa den heldigste Maade vilde kunne sørge for den dramatiske Kunsts Udvikling, nemlig: Indførelse af Teaterfrihed i det Omfang, hvori man overhovedet af Hensyn til Sædelighed, Næringsvæsen og alt muligt andet vilde anse det for rigtigt at gøre det. Jeg tror, at man ved at udtale Ønsket om Teaterfrihed i saa stort Omfang som muligt er i Overensstemmelse med, hvad der har været Folketingets Flertals Ønske gennem en lang Aarrække. Det har været Overbevisningen her, at dette vilde være rigtigt, først og fremmest ud fra de Forudsætninger, som vor Grundlov lægger os det nær at tage i Betragtning. Grundlovens § 83 udtaler, at alle Hindringer for den fri og lige Adgang til Erhverv, som ikke ere begrundede i det almene Vel, bør hæves ved Lov. Man skal altsaa godtgøre, at Privilegietilstanden er grundet i det almene Vel, for at man ikke skal anse sig grundlovmæssig forpligtet til at hæve den ved Lov. For det andet: Grundlovens § 86 er, om den end ikke direkte forbyder Indskrænkning i Ytrings- friheden, altsaa Retten til at opføre paa Scenen, hvad man anser for rigtigt, dog affattet saaledes, at den Rigsdag, der vil handle i Grundlovens Aand, vanskelig kan komme til noget andet Resultat, end at Teaterfrihed er i bedst Overensstemmelse med Grundloven. Men endelig for det tredje er man ved for meget at hæfte Blikket paa den statsunderstøttede Scene udsat for at overse, at al virkelig dramatisk Kunst er udsprungen af Friheden, er udgaet af Frihedsbestræbelser, er ud- gaet fra Gøglere, fra Jonglører, fra Teatre, som saa langt fra at være under- støttede af Staten tværtimod have været forfulgte af Statsmagten, fra Skuespillere, der til Dels have været jagede som vilde Dyr, under alle Omstændigheder have været foragtede Individuer. I den Periode, da dette var Tilfældet, er den virkelig gode, den betydelige dramatiske Kunst bleven til, Kunstens Livsnerve er jo Fri- hed og ikke Tvang. Det er ikke Kontor- chefstillingen, men det er Jønglørstillingen, det er Gøglerstillingen, det er dette at staa som Markens vilde Dyr eller Luftens fri Fugle, som skaber Kunsten. Og jeg er ikke sikker paa, at man i dette Øje- blik, naar man vilde søge Kunstens Spirer, ikke langt snarere vilde finde dem ude paa Arbejdernes fri Teater eller der, hvor Sommerrevuerne opføres, end paa

det bedst regulerede Statsteater. Jeg vil altsaa lægge et kommende Udvalg paa Sinde ogsaa at tage dette Spørgsmaal under Overvejelse. Jeg kan imidlertid forstaa, at man vil sige, at dette vil skade det kgl. Teater, og jeg vil derfor udtale, at jeg kunde tænke mig en vis Begræns- ning af det Omfang, hvori man indfører Frihed paa dette Omraade. Men ogsaa det Spørgsmaal vil man kunne tage under Overvejelse.

Efter de Udtalelser, jeg nu har frem- ført, vil man kunne forstaa, at jeg ønsker, at vi saa vidt muligt skulle lægge An- svaret over paa Ministeren, og at vi der- for ikke skulle foretage større Ændringer i, hvad her foreslaas, end at Ministeren med Glæde og med Sikkerhed for, at det ikke vil forstyrre Hensigten med Lovfor- slaget, vil kunne gaa ind derpaa. At det vilde være ønskeligt, at vi ved Udvalgs- behandling kunde komme til et noget mindre Statstilskud end det, her er fore- slaaget, er sikkert nok, men jeg har ikke megen Tro dertil. Der faldt mig noget ind under det Foredrag, vi hørte af det ærede Medlem for Københavns 13de Valg- kreds (Meyer). Han talte om den Bespis- ning af de store Skuespillere, der maatte finde Sted, naar de spillede baade om Eftermiddagen og om Aftenen, og det undrede mig da, at det ærede Medlem ikke kunde finde den nærliggende Udvej til her at foretage den endog betydelige Besparselse, at man indrettede Aftenstykket saaledes, at det blev et af dem, hvori der foregik Bespisning paa Scenen. Ved- kommende vilde da faa deres Mad uden Ekstraudgift for Statskassen. Jeg ud- kaster denne Ide for dog ogsaa at have givet et lille Bidrag til at faa gennem- ført en større Sparsommelighed i Teatrets Drift.

Jeg ønsker endnu til Slutning at gøre følgende Bemærkninger. Jeg kan ikke til- bageholde den Overbevisning, at vi, naar vi alle mer eller mindre nødtvungent, Mi- nisteren med, gaa ind paa en saadan Ord- ning, som jo i første Række vil komme den københavnske Befolkning til gode, handle galt, hvis vi lade dette træde ud i Livet uden at imødekomme det saa ofte fremsatte Ønske om et Tilskud til Aarhus Teater. Man vil sige: Dette kunde være meget rigtigt, men saa er der en Mængde andre Stæder, som kunde gøre lignende Krav. Dertil vil jeg, idet jeg tillader mig at henvise til mine Udtalelser under Proceslovens første Behandling, svare: Nej, hvis man under Anerkendelse af For-